

ĐỀ CHÍNH THỨC

KỲ THI CHỌN HỌC SINH GIỎI LỚP 9 – VÒNG 2

NĂM HỌC 2023-2024

MÔN: TOÁN

Thời gian làm bài: 150 phút

(Đề thi gồm: 01 trang)

Ngày thi: 21 tháng 6 năm 2023

Câu 1: (2,0 điểm)

- 1) Cho a, b, c là các số khác 0 thoả mãn $a + b + c = 2023$ và $\frac{1}{a} + \frac{1}{b} + \frac{1}{c} = \frac{1}{2023}$.

Tính giá trị biểu thức $A = (a^{2021} + b^{2021})(b^{2023} + c^{2023})(c^{2025} + a^{2025})$

- 2) Cho biểu thức $B = \frac{x^5 - 4x^3 - 3x + 9}{x^4 + 3x^2 + 11}$ biết x thoả mãn $\frac{x}{x^2 + x + 1} = \frac{1}{4}$.

Chứng minh $3B$ là số nguyên.

Câu 2: (2,0 điểm)

- 1) Giải phương trình: $\frac{x}{x^2 + 4x + 4} + \frac{5x}{x^2 + 4} = \frac{14}{15}$

- 2) Cho đa thức $A = 12x^2 - 3y^2 + 8xy + 2x + y$ biết rằng a, b là hai số nguyên dương thoả mãn với $x = a; y = b$ thì giá trị của đa thức A bằng 0. Chứng minh rằng: $6a + b + 1$ là bình phương của một số nguyên.

Câu 3: (2,0 điểm)

- 1) Tìm tất cả các số tự nhiên n để $C = n^4 - 8n^3 + 23n^2 - 26n + 10$ là số chính phương.

- 2) Tìm các cặp số nguyên $(x; y)$ thoả mãn: $x^3 + y^3 + 1 = 5xy$.

Câu 4: (3,0 điểm)

- 1) Cho tam giác ABC vuông tại A, đường cao AH. Gọi E, F lần lượt là hình chiếu của H trên AB và AC. Gọi M là giao điểm của BF và CE

a) Chứng minh $AB \cdot CF = AC \cdot AE$

b) So sánh diện tích tứ giác AEMF và diện tích tam giác BMC.

- 2) Cho tam giác ABC, điểm D trên cạnh BC sao cho $DC = 4 \cdot BD$. Điểm M thay đổi trên đoạn thẳng AD, BM cắt AC tại E, CM cắt AB tại F. Xác định vị trí điểm M trên AD để diện tích tam giác DEF lớn nhất.

- Câu 5: (1,0 điểm)** Cho a, b, c là các số dương. Tìm giá trị nhỏ nhất của biểu thức:

$$M = \frac{33a + 17b + c}{a + 2b + 3c} + \frac{18b + 18c}{2a + b + c} + \frac{9c}{a + b}$$

-----Hết-----

Họ tên thí sinh: Số báo danh:

Giám thị số 1 Giám thị số 2

HƯỚNG DẪN CHẤM

Thời gian làm bài: 150 phút

(Đề thi gồm: 05 trang)

Ngày thi: 21 tháng 6 năm 2023

Câu	Ý	Đáp án	Điểm
1	Theo đề bài ta có: $\frac{1}{a} + \frac{1}{b} + \frac{1}{c} = \frac{1}{2023} \Rightarrow \frac{bc + ac + ab}{abc} = \frac{1}{2023}$ $\Rightarrow \frac{bc + ac + ab}{abc} = \frac{1}{a+b+c}$ (vì $a + b + c = 2023$) $\Rightarrow (ab + ac + bc)(a+b+c) = abc$ $\Rightarrow a^2b + ab^2 + abc + a^2c + abc + ac^2 + abc + b^2c + bc^2 = abc$ $\Rightarrow a^2b + ab^2 + abc + a^2c + abc + ac^2 + b^2c + bc^2 = 0$ $\Rightarrow a^2(b+c) + ab(b+c) + ac(b+c) + bc(b+c) = 0$ $\Rightarrow (b+c)(a^2 + ab + ac + bc) = 0$ $\Rightarrow (b+c)[a(a+c) + b(a+c)] = 0$ $\Rightarrow (b+c)(a+c)(a+b) = 0$	0,25	
1	$\begin{cases} a = -b \\ b = -c \\ c = -a \end{cases} \Rightarrow \begin{cases} a^{2021} = (-b)^{2021} \\ b^{2023} = (-c)^{2023} \\ c^{2025} = (-a)^{2025} \end{cases} \Rightarrow \begin{cases} a^{2021} + b^{2021} = 0 \\ b^{2023} + c^{2023} = 0 \\ c^{2025} + a^{2025} = 0 \end{cases}$ Suy ra $A = 0$	0,25	
2	Ta có $\frac{x}{x^2 + x + 1} = \frac{1}{4} \Rightarrow 4x = x^2 + x + 1 \Leftrightarrow x^2 - 3x + 1 = 0$ Ta có $x^5 - 4x^3 - 3x + 9 = (x^2 - 3x + 1)(x^3 + 3x^2 + 4x + 9) + 20x = 20x$ $x^4 + 3x^2 + 11 = (x^2 - 3x + 1)(x^2 + 3x + 11) + 30x = 30x$ Do đó $3B = 3 \cdot \frac{x^5 - 4x^3 - 3x + 9}{x^4 + 3x^2 + 11} = 3 \cdot \frac{20x}{30x} = 2$ Vậy $3B$ là số nguyên	0,25	
2	$\frac{x}{x^2 + 4x + 4} + \frac{5x}{x^2 + 4} = \frac{14}{15}$ Điều kiện: $x \neq -2$ Với $x = 0$ không phải là nghiệm của phương trình $\frac{x}{x^2 + 4x + 4} + \frac{5x}{x^2 + 4} = \frac{14}{15}$ Với $x \neq 0$ ta có: $\frac{1}{x + \frac{4}{x} + 4} + \frac{5}{x + \frac{4}{x}} = \frac{14}{15}$ (*) Đặt $y = x + \frac{4}{x} + 2$ phương trình (*) trở thành $\frac{1}{y+2} + \frac{5}{y-2} = \frac{14}{15}$	0,125 0,125 0,125 0,25	

		$\Rightarrow 7y^2 - 45y - 88 = 0 \Rightarrow (y-8)(7y+11) = 0 \Rightarrow \begin{cases} y=8 \\ y=\frac{-11}{7} \end{cases}$	
		Với $y = 8$ thì $x + \frac{4}{x} + 2 = 8 \Rightarrow x^2 - 6x + 4 = 0 \Rightarrow (x-3)^2 = 5$ $\Leftrightarrow \begin{cases} x-3 = \sqrt{5} \\ x-3 = -\sqrt{5} \end{cases} \Leftrightarrow \begin{cases} x = 3 + \sqrt{5} \text{ (t/m)} \\ x = 3 - \sqrt{5} \text{ (t/m)} \end{cases}$	0,125
		Với $y = \frac{-11}{7}$ thì $x + \frac{4}{x} + 2 = \frac{-11}{7} \Rightarrow x^2 + \frac{25}{7}x + 4 = 0 \Rightarrow \left(x + \frac{25}{14}\right)^2 = -\frac{159}{196}$ Vô lí vì $\left(x + \frac{25}{14}\right)^2 \geq 0 \forall x$ (loại)	0,125
		Vậy tập nghiệm của phương trình $S = \{3 \pm \sqrt{5}\}$	0,125
		Vì $x = a, y = b$ thì giá trị của đa thức A bằng 0 nên ta có $12a^2 - 3b^2 + 8ab + 2a + b = 0$ $\Rightarrow 12a^2 + b^2 + 8ab + 2a + b = 4b^2$ $\Rightarrow 12a^2 + 6ab + b^2 + 2ab + 2a + b = 4b^2$ $\Rightarrow 6a(2a+b) + b(2a+b) + (2a+b) = 4b^2$ $\Rightarrow (6a+b+1)(2a+b) = 4b^2$	0,125
		Đặt $(6a+b+1, 2a+b) = d$ ($d \in N^*$) $\Rightarrow \begin{cases} 6a+b+1:d \\ 2a+b:d \end{cases} \Rightarrow \begin{cases} 6a+b+1:d \\ 3(2a+b):d \end{cases} \Rightarrow \begin{cases} 6a+b+1:d \\ 6a+3b:d \end{cases} \Rightarrow 2b-1:d$	0,25
	2	Vì $\begin{cases} 6a+b+1:d \\ 2a+b:d \end{cases}$ suy ra $4b^2 = (6a+b+1)(2a+b):d^2 \Rightarrow 2b:d$	0,125
		Suy ra $1:d \Rightarrow d=1$ Do đó $(6a+b+1, 2a+b)=1$ Mà $(6a+b+1)(2a+b) = (2b)^2$ là số chính phương suy ra $6a+b+1$ là bình phương của một số nguyên.	0,125
		$C = n^4 - 8n^3 + 23n^2 - 26n + 10$ $= (n^4 - 2n^2 + 1) - 8n(n^2 - 2n + 1) + 9n^2 - 18n + 9$ $= (n^2 - 1)^2 - 8n(n - 1)^2 + 9(n - 1)^2$ $= (n - 1)^2 [(n + 1)^2 - 8n + 9]$ $= (n - 1)^2 [(n - 3)^2 + 1]$	0,25
		TH1: $(n-1)^2 = 0 \Rightarrow n-1=0 \Rightarrow n=1$ (Thỏa mãn)	0,125
3	1	TH2: $(n-1)^2 \neq 0$ suy ra $(n-3)^2 + 1$ là số chính phương Đặt $(n-3)^2 + 1 = k^2$ ($k \in N$) $\Leftrightarrow k^2 - (n-3)^2 = 1$ $\Leftrightarrow (k-n+3)(k+n-3) = 1$	0,25
		TH1 $\begin{cases} k-n+3=1 \\ k+n-3=1 \end{cases} \Leftrightarrow \begin{cases} k-n=-2 \\ k+n=4 \end{cases} \Leftrightarrow \begin{cases} k=1 \\ n=3 \end{cases}$ (thỏa mãn)	0,125

	<p>TH2 $\begin{cases} k-n+3=-1 \\ k+n-3=-1 \end{cases} \Leftrightarrow \begin{cases} k=-1 \\ n=3 \end{cases}$ (Không TM $k \in \mathbb{N}$)</p> <p>Vậy $n=1; n=3$</p> <p>$x^3 + y^3 + 1 = 5xy$.</p> <p>$\Rightarrow (x+y)^3 - 3xy(x+y) + 1 = 5xy$.</p>	0,125																					
	<p>Đặt $x+y=a, xy=b$ ta được $a^3 - 3ab + 1 = 5b$</p> <p>$\Rightarrow a^3 + 1 = b(3a + 5)$</p> <p>Vì $3a + 5 \neq 0 \forall a \in \mathbb{Z}$ suy ra $b = \frac{a^3 + 1}{3a + 5}$</p>	0,125																					
	<p>Ta có $a^2 - 4b = (x-y)^2 \geq 0 \forall x, y$</p> <p>Suy ra $a^2 - \frac{4a^3 + 4}{3a + 5} \geq 0 \Rightarrow \frac{-a^3 + 5a^2 - 4}{3a + 5} \geq 0$</p>	0,125																					
	<p>Nếu $a \geq 5 \Rightarrow -a^3 + 5a^2 - 4 = a^2(5-a) - 4 < 0$ và $3a + 5 > 0$</p> <p>Suy ra $\frac{-a^3 + 5a^2 - 4}{3a + 5} < 0$ (loại)</p>	0,125																					
	<p>Nếu $a \leq -2 \Rightarrow a^2(5-a) \geq 28 \Rightarrow -a^3 + 5a^2 - 4 > 0$ và $3a + 5 < 0$</p> <p>Suy ra $\frac{-a^3 + 5a^2 - 4}{3a + 5} < 0$ (loại)</p>	0,125																					
2	<p>Nếu $-2 < a < 5$ mà a là số nguyên suy ra $a \in \{-1; 0; 1; 2; 3; 4\}$</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>a</th><th>-1</th><th>0</th><th>1</th><th>2</th><th>3</th><th>4</th></tr> </thead> <tbody> <tr> <th>b</th><td>0</td><td>$\frac{1}{5}$</td><td>$\frac{1}{4}$</td><td>$\frac{9}{11}$</td><td>2</td><td>$\frac{65}{17}$</td></tr> <tr> <th>Kết quả</th><td>t/m</td><td>loại</td><td>loại</td><td>loại</td><td>t/m</td><td>loại</td></tr> </tbody> </table> <p>Với $a = -1$ suy ra $b = 0$ $x+y=-1, xy=0 \Rightarrow \begin{cases} x=0 \\ y=-1 \\ x=-1 \\ y=0 \end{cases}$ (thỏa mãn)</p> <p>Với $a = 3$ suy ra $b = 2$ $x+y=3, xy=2 \Rightarrow \begin{cases} x=1 \\ y=2 \\ x=2 \\ y=1 \end{cases}$ (thỏa mãn)</p> <p>Vậy các cặp số nguyên $(x; y)$ cần tìm $(0; -1); (-1; 0); (1; 2); (2; 1)$</p>	a	-1	0	1	2	3	4	b	0	$\frac{1}{5}$	$\frac{1}{4}$	$\frac{9}{11}$	2	$\frac{65}{17}$	Kết quả	t/m	loại	loại	loại	t/m	loại	0,125
a	-1	0	1	2	3	4																	
b	0	$\frac{1}{5}$	$\frac{1}{4}$	$\frac{9}{11}$	2	$\frac{65}{17}$																	
Kết quả	t/m	loại	loại	loại	t/m	loại																	
4																							

	Vì HF//AB (cùng vuông góc với AC) Suy ra $\frac{CF}{AC} = \frac{CH}{BC}$ (1)	0,25
1a	Vì HE//AC (cùng vuông góc với AB) Suy ra $\frac{AE}{AB} = \frac{CH}{BC}$ (2)	0,25
	Từ (1) và (2) suy ra $\frac{CF}{AC} = \frac{AE}{AB} \Rightarrow AB.CF = AC.AE$	0,25
1b	Ta có $\frac{S_{BEC}}{S_{ABC}} = \frac{BE}{BA}$ Mà HE//AC $\Rightarrow \frac{BE}{BA} = \frac{BH}{BC}$ suy ra $\frac{S_{BEC}}{S_{ABC}} = \frac{BH}{BC}$	0,25
	Tương tự ta có $\frac{S_{BFC}}{S_{ABC}} = \frac{CH}{BC}$ Do đó $\frac{S_{BFC}}{S_{ABC}} + \frac{S_{BEC}}{S_{ABC}} = \frac{CH + BH}{BC} = 1$	0,25
	$S_{ABC} = S_{BFC} + S_{BEC} \Rightarrow S_{ABC} = S_{HEC} \Rightarrow S_{AEMF} = S_{HMC}$	0,25
2	Đặt $\frac{AF}{BF} = x, \frac{BD}{DC} = y, \frac{CE}{EA} = z \quad (x, y, z > 0)$ Ta có $\frac{AF}{BF} = \frac{S_{AMC}}{S_{HMC}}, \frac{BD}{DC} = \frac{S_{AMH}}{S_{AMC}}, \frac{CE}{EA} = \frac{S_{HMC}}{S_{AMH}}$ $\Rightarrow xyz = \frac{S_{AMC}}{S_{HMC}} \cdot \frac{S_{AMH}}{S_{AMC}} \cdot \frac{S_{HMC}}{S_{AMH}} = 1$	0,25
	Từ $\frac{AF}{BF} = x, \frac{CE}{EA} = z \Rightarrow \frac{AF}{AB} = \frac{x}{x+1}, \frac{AE}{AC} = \frac{1}{z+1}$ Suy ra $\frac{S_{AEF}}{S_{ABC}} = \frac{S_{AEF}}{S_{AHE}} \cdot \frac{S_{AHE}}{S_{ABC}} = \frac{AF}{AB} \cdot \frac{AE}{AC} = \frac{x}{(x+1)(z+1)}$	0,25
	Tương tự $\frac{S_{HDF}}{S_{ABC}} = \frac{y}{(y+1)(x+1)}, \frac{S_{CDM}}{S_{ABC}} = \frac{z}{(z+1)(y+1)}$	
	Từ đó ta có $\frac{S_{DEF}}{S_{ABC}} = 1 - \frac{S_{AEF}}{S_{ABC}} - \frac{S_{HDF}}{S_{ABC}} - \frac{S_{CDM}}{S_{ABC}} = 1 - \frac{x}{(x+1)(z+1)} - \frac{y}{(y+1)(x+1)} - \frac{z}{(z+1)(y+1)}$	

	$= \frac{(x+1)(y+1)(z+1) - x(y+1) - y(z+1) - z(x+1)}{(x+1)(y+1)(z+1)}$ $= \frac{xyz + 1}{(x+1)(y+1)(z+1)} = \frac{2}{(x+1)(y+1)(z+1)}$ <p>Vì $CD = 4BD$ suy ra $y = \frac{1}{4}$ suy ra $xz = 4$</p> <p>Suy ra $\frac{S_{DEF}}{S_{ABC}} = \frac{2}{\frac{5}{4}(x+1)(z+1)} = \frac{8}{5(xz+x+z+1)} = \frac{8}{5(5+x+z)}$</p> <p>Áp dụng bất đẳng thức côsi ta có $x+z \geq 2\sqrt{xz} = 4$</p> $\Rightarrow 5(5+x+z) \geq 45 \Rightarrow \frac{8}{5(5+x+z)} \leq \frac{8}{45}$ <p>Suy ra $\frac{S_{DEF}}{S_{ABC}} \leq \frac{8}{45} \Rightarrow S_{DEF} \leq \frac{8}{45} S_{ABC}$ (không đổi)</p> <p>Dấu “=” xảy ra khi $x = z = 2$</p> $\Leftrightarrow \frac{S_{AMC}}{S_{ABC}} = 2 \Leftrightarrow \frac{S_{AMC}}{\frac{5}{4}S_{DMC}} = 2 \Leftrightarrow \frac{S_{AMC}}{S_{DMC}} = \frac{5}{2} (\text{Vì } S_{HMC} = \frac{5}{4}S_{DMC})$ $\Leftrightarrow \frac{AM}{MD} = \frac{5}{2}$ <p>Vậy để diện tích của tam giác DEF lớn nhất thì M thuộc đoạn AD thỏa mãn $\frac{AM}{MD} = \frac{5}{2}$</p>	0,25 0,125 0,125 0,125 0,125 0,125 0,125
5	$M = \frac{33a+17b+c}{a+2b+3c} + \frac{18b+18c}{2a+b+c} + \frac{9c}{a+b}$ $\Rightarrow M+43 = \left(\frac{33a+17b+c}{a+2b+3c} + 16 \right) + \left(\frac{18b+18c}{2a+b+c} + 18 \right) + \left(\frac{9c}{a+b} + 9 \right)$ $\Rightarrow M+43 = \frac{49(a+b+c)}{a+2b+3c} + \frac{36(a+b+c)}{2a+b+c} + \frac{9(a+b+c)}{a+b}$ $\Rightarrow M+43 = (a+b+c) \left(\frac{49}{a+2b+3c} + \frac{36}{2a+b+c} + \frac{9}{a+b} \right)$ <p>Chứng minh $\frac{a^2}{x} + \frac{b^2}{y} + \frac{c^2}{z} \geq \frac{(a+b+c)^2}{x+y+z}$ $\forall x, y, z > 0$</p>	0,25 0,125 0,125 0,125
	<p>Áp dụng ta có $\frac{7^2}{a+2b+3c} + \frac{6^2}{2a+b+c} + \frac{3^2}{a+b} \geq \frac{(7+6+3)^2}{4a+4b+4c} = \frac{64}{a+b+c}$</p> $\Rightarrow M+43 \geq 64 \Rightarrow M \geq 21$	0,25
	<p>Dấu “=” xảy ra khi $\frac{7}{a+2b+3c} = \frac{6}{2a+b+c} = \frac{3}{a+b}$</p> $\Rightarrow \frac{7}{a+2b+3c} = \frac{6}{2a+b+c} = \frac{3}{a+b} = \frac{6-3}{a+c} \Rightarrow \begin{cases} b=c \\ a=2b \end{cases}$	0,125
	Vậy giá trị nhỏ nhất của M là 21 khi $a = 2b = 2c$	0,125

- Nếu học sinh giải bằng cách khác đúng vẫn cho điểm tối đa.

- Tổng điểm toàn bài đề 3 chữ số phần thập phân.

----- Hết -----